

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Kiszámlázott papok, gazdasági egyetemi tagok és közéleti előfizetők egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth u. 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K. A nyit-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Nagy emberek.

Tolstoj Leo az emberiség nagy álmódzója ismét — fölébredt. Gyönyörű álmából, amelyen át a hazugságokra és gyűlöletre épített társadalomnak nyomorral, tudatlansággal és bűnnel inficiált embertömegei közül kiemelve, a szeretet és boldogság csodás szigetein vezette és kalauzolta végig, kellemetlen zaj riasztotta föl. A törvényt által bitófára hurcolt, legyilkolt szerencsétlen honfitársainak utolsó sóhaját, fagyos lehelletét vitte feléje az ablakát csapkodó, csipős északi szellő. Révedező szemekkel szénézett és ráismert tulajdon hazájára.

Egy állam, a hol a közhatalom nem a szegények és a haladás protektora, hanem a fizikai és szellemi fejlődés zsarnok elnyomója, ahol a közhatalom a maga megtámadhatatlan suverenitásával, a testi és lelki teljes alávetettség statuálásával a legnagyobb nyűgként fekszik és nehezedik rá a milliókra, ahol az államhatalom működése nyomán csak vér és könnyek fakadnak. Ez az ő hazája. És ő felemeli tiltakozó szavát. Öreg, aszott fizikumát felkínálja prédául a hatalom embereinek, mert reméli, hogy kellemetlen földi terhétől, nehezékétől megszabadult lelke abba a tündéres világba fog visszatekerni, ahonnan kegyetlenül előhívták és ott zavartalanul megpihen örökre.

Pedig, hogy neki vannak ilyen álmái, hogy neki van egy egész külön világa, ahová a fegyverporogások, bombák, jajveszékelések és a halál vérfagyasztó hörgésének kellemetlen zaja elől bemenekülhet, abban nem hisziny része van hazája elátkozott viszonyainak.

Mert csak ott, ahol a közhatalom a fejlődő emberi e.ök guzsbakötője és erőszakos viszszerzője, ahol a jog az igazság és hasznosság fogalmával soha, de a fizikai erőszak, az elnyomás fogalmával, a fájdalom és szenvedések tengerével mindig és örökösen kapcsolódik, csak ott és csak olyan viszonyok között fejlődhetik még egy olyan talantum és alkotó erő is, mint Tolstoj Leo, akkora álmódzóvá, hogy eljusson az államnélküliség, az anarchia mély örvényéig. Hogy elképzelhetőnek artson emberi együttélést olyan társadalomban, amely a felsőbb-

ség, az alárendeltség, a tekintély, a szuronyokkal körülspékelt jog és hatalom maradi fogalmait nem ismeri, ahol az emberek elhelyezkedése az egymásmellettség elve szerint történik anélkül, hogy más törvényt ismernének, mint csupán azt az egyet, de legtökéletesebbet, a melyet ezelőtt kétezer esztendővel egy nagy törvényhozó, a názáreti ács fia hirdetett ki az emberiségnek: t. i. a szeretet törvényét.

És hogy ezt a törvényt, minden antisocialis emberi hajlam megfékezésére és általában az összes emberi cselekvések helyes irányására és vezetésére elégségesnek és egymagában képesnek tartásák.

Valahol olvastam, hogy egy adott társadalomban élő emberek mindig 3 tipikus osztályba sorozhatók.

Az elsőbe tartoznak azok, a kik régmúlt időben, egészen más környező viszonyok között élt elődüknek, az akkori viszonyokkal harmonizáló, de az új viszonyok között már antisocialis hajlamnak tekinthető valamelyes tulajdonságát átöröklés folytán cipelik magukkal. Képviselek a multat a jelenben. Ezen emberek, persze átörökölt tulajdonságuk miatt, minduntalan belebotlanak a társadalomnak jogilag és erkölcsileg megszabott rendjébe. A született büntetéseket ezek, akiket éppen említett veszedelmes tulajdonságuk miatt, mint a fennálló keretekbe sehogy bele nem illő egyedeket, a jogrend kénytelen kiirtani.

A második kategóriába tartoznak a jelen, a „ma“ emberei. Ezeknek tulajdonságai pompásan beillenek a fennálló rendbe, amely a társadalom jó nagy részét magában foglaló — ezen kategória számára lett éppen megállapítva.

Egész életük a jogrend és erkölcsi szabályok által megszabott uton, a legkisebb kizökkenés nélkül halad; ezek a legboldogabbak.

Végül a harmadik csoportba azok tartoznak, a kik szintén nem tudnak hozzáilleszkedni a fennálló rendhez, „szintén kivételek“, de nem maradnak annak alatta, mint az első csoportbeliek, hanem kiváló tulajdonságaik folytán, amelyek inkább egy elkövetkező tökéletesebb és fejlettebb rendben lennének megfelelők, a fennálló renden és

viszonyokon fölül emelkednek. Ezek a nagy zsenik, a kik a fennálló társadalmi korlátokba ép úgy belebotorkáznak, bár ellenkező okokból, mint a „mult“ emberei; ők is osztályosai a szenvedéseknek, az üldöztetésnek, akikre nem egysyer szintén ráteszi a társadalom a maga irtó, pusztító fegyverét.

Ezen kategóriába tartozók az emberiségnek — született — hivatott mártirjai. Ők készítik elő a fejlődést, a szebb jövőt és ha ezen munkájuk díjazása mindig nem is a kiirtás lesz, kijár nekik egy folytonos, lázas munkában eltöltött, keserűségekkel és szenvedésekkel telített s azért nagy részüknel aránylag rövid élet.

E csoport tagjainak megvan rendesen az a gyöngéje, hogy a körülöttük mozgó, vagy esetleg utánuk következő tucat apró emberkéket az ő tökéletességi színvonalukhoz közelállóknak nézik, vagy legalább is lekicsinylik az átlag emberek és köztük levő horribilis külömbiséget.

Csak így magyarázhatók meg a Tolstoj-féle ideák.

A Tolstoj társadalmi rendje például olyan tökéletes embereket tételez föl, a melyeneket mi apró emberkéek elképzelni sem merünk.

Talán ő, a ki a lángelmék és lánglelkek táborában is az első között foglal helyet, még elképzelheti az emberi tökéletességnek ezt a szédítően magas fokát, talán ő szépen be is illenék abba a bizonyos, fejlett társadalmi rendbe a maga ritka kvalitásaival, de mi bizonyosan nem.

Találjon Tolstoj vigasztalást abban, hogy hazája elavult államrendje mellett szépen szaporodnak azok, akik az emberi fejlődés által századokkal előbb legázolt, ottani primitív társadalmi szervezeten fölül emelkednek, hogy tehát mindtöbben emelkednek ki a fennálló viszonyokb magukat beletaláló átlag-ember sorból és jutnak a fennebb felvett harmadik kategóriába. Sőt ezeknek nagy része ezen a fokon sem állapodik meg, tovább emelkedik, egész a vértanuság magaslatáig.

Vértanui lesznek azoknak az ideáknak, amelyekről — hajdani békés időkben — az ő jó öreg mesemondójuk oly szépen regélt.

Olyan változása ez az időknak ott, amely máshoz, mint

az ő hazája primitív rendjének összeomlásához nem is vezethet. Álmodhatik tehát nyugodtan tovább... Szegény honfitársai ugyanis csak elalszanak, de nem álmodhatnak...

Bálint Endre.

A Székely Szövetség nagygyűlése.

A „Székely-Udvarhely“ multkori vezércikke oly elkedvetlenítő híradsal volt a Székely Szövetség nagygyűlésére való készülődésről, hogy ezzel szemben kénytelen vagyok megnyugtatólag egy pár megjegyzést tenni. Mindenekelőtt pedig azt hangoztatom, hogy az elkedvetlenítő hírek a nagygyűlés ügyének sokkal kevesebbet használnak, mint amennyit a rendezésben való esetleges stagnáció árthat.

Ilyen stagnáció azonban nincsen mindössze a várakozásnak és előkészítésnek utján vagyunk, ami természetesen nem ad sok hangot. Magam, mint a Székely Társaság titkára éppen most dolgozom az egyes előkészítő bizottságok részletes munkatervén, hogy ezt minél hamarabb a választmány megvitatása alá bocsáthassam. Remélem, hogy a napokban készen lesznek vele s ennek alapján a nagygyűlés és kiállítás rendező munkája bizonyos szervezést nyer, mely az eredményt is biztosítja.

Azt tartom, hogy erre a csöndes, zajtalan alapozásra több szükség van mint a zajos kapkodásra. Még augusztus hó elsejétől kezdve elérkezik a reklám felhangzása, mert csak így fog kellő időben frissen ráhatni a közönségre. A sajtóügyi bizottság munkáját tehát ezidőre tervezem: kijelölve részére, hogy mindennap mi másról írjon, ne csak a helyi, hanem az országos lapokba is. Az azonban mindenesetre első feladata lesz a sajtóügyi bizottságnak, hogy ne kedvetlenítő híreket írjon, hanem még a tespedésből is igyekezzék lelkesedést kicsiholni.

A sajtóügyi bizottsággal egyidőben kezdene hozzá működéséhez, a kényvezető bizottság is, mely a nagygyűlés és kiállítás költségeinek megszerzésén fog fáradozni. Ide lelkes fáradságot nem ismerő gárda kell, amely — úgy gondolom — a hölgyek közreműködését se tudja nélkülözni.

A kiállítást előkészítő bizottság még e hónapban hozzá kezdene munkájához a főszolgabirtóktól beérkezett tájékoztatások alapján. Leles emberek ajánlkoztak arra, hogy az egyes kiállítási cikkek összeszerzéseért személyesen is kifáradsanak a községekbe.

Ez az ajánlkozás és jóra való készség bizonyára nem olyan tünetek, hogy a jó ügy sorsán kétségbe kellene esnünk.

Közbevetőleg a kiállítás ügyében még egy figyelembe veendő elvre is rá kell utalnom. E szerint nem az a teendőnk, hogy nagy tömegeket gyűjtünk össze, hanem szűk, házas keretben kell bizonyos tetszetős változatosságot bemutatnunk. Ez is mindenestre beható munkát igényel, de inkább több izlést, mint a tömeges gyűjtéshez szükséges hosszú fáradságot. Az izléses rendezéshez pedig meg van a biztosítékunk az iparis-kola igazgatójának és tanári karának abban a lelkesülésében, amivel ez ügyben közreműködésüket megígérték.

A nagygyűlés ügyének előkészítésére lenne aztán még az elszállásoló bizottság, amely azonban augusztus hó közepe előtt nem kezdhet dologhoz, mert csak ez időre lehet biztos tájékozódásunk az érkező vendégekről. Akkor igaz, lesz dolga ennek a bizottságnak elég, mert folytonos házalásban kell buzgólkodnia; addig azonban egyelőre csak gondolkoznunk kell azon, hogy ama buzgólkodásra kik lesznek legalkalmasabbak? Ezt a gondolkozást se lehet zajosan végezni.

Hamarabb kezdődik a dolga a vigalmi és a kirándulást rendező bizottságnak. Ezeknek a munkáját megkönnyítette az, hogy ugy a kirándulások, mint a vigalmak tervét már a választmány elkészítette s csak bizonyos végső megállapodásokra és alkuvadásokra van szükség, ami augusztus hó elején könnyen és késedelem nélkül végbevihető.

Ha vannak a városban egynémelyek, akik a készülő nagygyűlés tervével nem rokonszenveznek, az már igazán az ő hangulatuk dolga. Igen sötétén látónak kellene azonban lennem, hogy itt, annyi igazi, erős lelkű és tartalmas székely között a székely érzések elhamvadásától féljek. Meglesz az érdeklődés, meg lesz a lelkesülés, mind a maga idejében. De nem tartom jónak, hogy ezt az eredményt előre lerontsák olyan körülmények, mint amilyen a tulságos aggodalomból és kishitűségből táplálkozó jóakarát is. Ilyen jóakarát volt a „Székely-Udvarhely“ multkori cikkében. Én ebből a jóakaratot a Székely Társaságok nevében köszönettel nyugtázom; az aggodalmat és kishitűséget azonban kérem félretenni.

Kérem félretenni legkivált azért, mert ezzel a kishitűeket köztünk fel nem serkenti. Azonban szerte az országban, hol a „Székely-Udvarhely“-et olvassák, elcsüggeszti az érdeklődőket. Éppen ma veszem a Székely Szövetségek főtitkárától azt az értesítést, hogy nagygyűlésünkre 25 székely társaság és 14 ujság jelentette be képviselőt. És ehhez az értesítéshez még hozzáteszi a főtitkár, hogy: „Az érdeklődés hova-tovább fokozódik. Azonban a „Székely-Udvarhely“ hirasai könnyen ronthatnak rajta.“

Ezzel szemben e helyről is kérem a Székely Szövetséget, hogy legyen nyugodt, mert mindent elkövetünk, hogy a székely nemzeti gyűlések emlékének és erejének feltámadása itt miközöttünk méltó legyen a „székely anyaszék“ multjához és hivatásához.

A „Székely-Udvarhely“ se akart rossz hírt vinni senkinek, csak jó székely indulatában türelmetlenkedett egy kevéssé, hogy jobban siessünk. Hát mi sietünk is, de semmit el nem sietünk. A testvéri viszontlátásra!

Székelyudvarhely, 1908. július 21.

Dr. Paál Árpád,
a székelyudvarhelyi Székely
Társaság titkára

A helybeli „Székely Társaság“ ügybuzgó titkárának lelkesedésében megnyugtató sorait a legnagyobb köszönettel fogadtuk és közöljük, azonban saját igazolásunkra, — ha ugyan már a legőszintébb jóakarát is igazolásra szorul, — kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy bennünket az ügybuzgóságon és lelkesedésen kívül az készletett a cikk megírására, mert több oldalról, nemcsak helyben, de vidékről is kaptunk figyelmeztetéseket, hogy ne engedjük az oly szépen megkezdett és megalapozott ügyet a közöny hullámai közé teletenni.

És ha az érdemes titkár ur megírt volna bennünket szíves bizalmával és értesítést nyertünk volna általa az előkészület pházisairól, akkor nemcsak magunkat, de másokat is megnyugtathattuk volna.

Különbözn jobb így, mint sehogy! Ez a kis epizód nem ront semmit a mi lelkesedésünkön és talán az ügynek is inkább válik hasznára, mint kárára...

Mi tudjuk, hogy a szunnyadó közvélemény ébresztése, érdekének felkeltése csak ritkán marad meddő és inkább elviseljük a „kishitűség“, mint az „indolencia“ vádját, mert bennünk a már gyakran tapasztalt indolencia szülte meg a kishitűség és csüggedés érzetét...

Ezzel lezárjuk az epizód aktáit, örömmel kiáltva: A testvéri viszontlátásra!

Szerkesztő.

A végrehajtási novella.

Dr. Nagy György beszéde a képviselőház e hó 2-iki ülésén.

T. ház! Helyesnek tartom a javaslatnak azt az intézkedését, a mely a 6. §-ban van lefektetve és a mely az állami, törvényhatósági és községi szolgálatban levő tisztviselőknél és hivatalnokoknál és az ott felsorolt alkalmazottaknál fizetését kétezer koronán alul mentesnek mondja ki. Nagyon kérem azonban az igazságügyminiszter urat, merjünk egyszer egy igazi, szép, szociális értékű intézményt felvenni. Vegyük be a javaslatba, hogy családok tisztviselőknél minden egyes gyermek után további kétszáz korona mentesítetik. Ezzel végtelenül üdvös alkotást létesítünk. Adatokkal tudom igazolni, — nem akarom most a ház figyelmét hosszasan igénybevenni, az adatokat szívesen bocsátom a miniszter ur rendelkezésére — hogy az államháztartást az így megnagyobbodott mentességi összeg nem fogja befolyásolni és a hitelezőknek sem fogja a romlását okozni. Hiszen minimális összeget kétszáz koronát mentesnek csak meg egy gyermek javára. Ezzel is a házasságra ösztönözzük az embereket. Lehet e kérdést mosolygással tárgyalni, de állítom, hogyha a tisztviselők, az állami alkalmazot-

tak is elfogadják a végzetes egy gyermekrendszer, ha a megélhetés súlyos anyagi gondjai miatt ilyen álláspontra kénytelenek helyezkedni, beláthatatlan lesz ennek romboló hatása. Meg kell tehát ragadnunk minden alkalmat és módot arra, hogy e nemzetet szániban is megerősítsük, mert, ha intézkedéseink antiszociálisak lesznek, ha intézkedéseinkben nincsen meg a kellő erő és tartalom, akkor hiába hozunk hangzatos törvényeket: nem lesz, a ki azok kedvezményeit élvezhesse. Kérem tehát a miniszter urat, méltóztassék ezt az indítványt elfogadni; méltóztassék saját maga tenni ilyen indítványt. Én a dicsőséget szívesen átengedem. Én leszek az első aki ezért üdvözölni fogom a miniszter urat...

A javaslatnak igen rideg intézkedését látom abban, hogy a nyugdíjasoknak, az özvegyeknek a fizetését is végrehajtás alá lehet vonni. A kik ezt a törvényt szerkesztették, azok úgy lászik, hála Istennek nagyon jómódu emberek lehettek.

A szegény ember sorsát, a nyugdíjasok és különösen az özvegyek helyzetét, nehéz megélhetését bizony nem ismerik. Méltóztassék az 1885: XI. t.-c.-et, a nyugdíjtörvényt elolvasni miféle drákói szigorral van megállapítva a nyugdíj, micsoda lelketlen intézkedések vannak benne, s akkor ezt a nehéz helyzetet még tovább is súlyosbítani, azáltal is nehezíteni, hogy foglalás alá vonja a törvényjavaslat a nyugdíjat, ez nemcsak a szociális érzékkel, de a humánus gondolkodással sem egyeztethető össze. Méltóztatnak-e tudni, hogy az 1885: XI. t.-c. 39. §-a azt mondja ki, hogy az özvegy két gyermek után még ellátási pótlékot sem kap, csak három-hat gyermeknél, valamint ha hatnál több van akkor se kap többet? Egy példával világítom meg, milyen helyzet állhat elő. Mondjuk, hogy egy közép magas rangú tisztviselőnek van 3000 forint fizetése és 400 forint megfelelő lakáspénze. Az a tisztviselő meg talál halni, özvegy és két gyermek marad utána. A nyugdíjtörvény szerint 600 forint után kapja a nyugdíj felét, további összegnél minden száz forint husz százalékát. Összesen tehát kap az az özvegy, kinek férje 3000 forint fizetést és 400 forint lakáspénzt kapott, 780 forintot lakáspénz nélkül. Ebből kell magát és két gyermekét fentartania.

Mikor mégis irányadók reá nézve a férjnek társadalmi viszonyai akkor jön ez a humánus törvényjavaslat és a 780 forintból még 180 forintot elvesz. Méltóztassék megmondani, hogyan tudja fentartani magát és családját az az özvegy, a ki két árvájával rá van kényszerítve arra, hogy özvegyi sorban tengődjék és tőrje a törvénynek ezt a lelketlen kegyetlen intézkedését? A nyugdíjasoknál is hogy van? Nem adnak lakáspénzt. Hogyha valaki nyugdíjba megy, ki kell üzni a házból: a ki nyugdíjba megy annak meg kell halni, annak egyuttal a sirját kell megásni mert lakásáról nem gondoskodik a törvény. Szeretném tudni, hogy ki fogalmazta volt akkoriban ezt a törvényt, mert megérdemelné, hogy lakás nélkül nyugdíjba küldjék. Szeretném tudni, hol laknék ez, ha nincs családi privát vagyona, mikor nyugdíjba küldené k.

Az eredeti javaslata az igazságügyminiszter urnak az özvegyek nyugdíját a foglalás alól mentesnek hagyja, s méltóztassék elolvasni a javaslat azt állítja, hogy nem is szükséges indokolni az erre vonatkozó rendelkezést, annyira kézenfekvő. Már pedig szükséges lett volna indokolni mert nem ismerték a ház igazságügyi bizottságát, mely nem tartotta ezt annyira kézenfekvőnek, ellenkezőleg, antiszociális érzéssel, az életről való hibás felfogással, hogy valamit változtathasson a javaslaton, azt a változtatást tette, hogy a szegény nyugdíjasok fizetését is lefoglalhatónak mondotta ki.

Azt hiszem, amit elrontott az igazságügyi bizottság, azt maga a ház van hivatva helyrehozni.

Én csak azt mondom, hogy a ki az életet ismeri, az egy pillanatig sem gondolkozhatik azon, vajjon bennmaradhat-e a törvényben egy ilyen inhumánus, ilyen antiszociális rendelkezés. Tisztelettel kérem az igazságügyminiszter urat, maradjon meg eredeti javaslata mellett, amelyet ő terjesztett a képviselőház elé és változtassuk meg a szöveget úgy, hogy a nyugdíjasok és az özvegyek nyugdíját a foglalás alól mentesítsük.

Megígérte a miniszterelnök ur, hogy a nyugdíjtörvény revízióját elő fogja terjeszteni. Ha majd ott azt látjuk, hogy olyan nyugdíj van biztosítva, a mely mellett bizonyos összeg lefoglalható, méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy magam is azt mondom, hogy a hitelezők igényeinek kielégítésére változtassunk a végrehajtási törvényben.

De addig, — mig ilyen középkori sötétséggel szerkesztett nyugdíjtörvényünk van, amelyben pogány barbár intézkedések vannak, amelyet idegenből sem fordíthattak, mert egyetlen-egy külföldi törvényben sem ismerik ilyen barbár rendelkezést, a mely csak egy szivtelen ember koponyájában születhetett meg, addig igyekezzünk legalább megvédeni a nyugdíjasok és a nyugdíjas özvegyek sorsát.

Azért szólaltam fel ebben a kérdésben, mert megeshetett volna, hogy — bár képviselőtársaim szívéből viselik a kis egzisztenciák sorsát — ez elkerülhetette figyelmüket; talán nem is ismerik mindnyájan a nyugdíjtörvény ezen barbár intézkedéseit. Azért időztem tovább ennél a szakasznál, mert felakartam hívni szíves figyelmüket arra, hogy akár valamelyik t. képviselőtársam, akár az igazságügyminiszter ur jöjjön olyan indítvánnyal, a mely megfeleljen a törvényjavaslat szövegének és az eredeti javaslatnak megfelelően a nyugdíjat a végrehajtás alól kivonja.

(Folyt. köv.)

Gazdakörök rovata.

Gazdakörök tanulmányi kirándulása.

Az itteni gazdakörök eddig az algyógyi székely földműves iskolába lettek a miniszteri kirendeltség költségén tanulmányi kirándulásra vezetve, hogy gazdasági látkörük bővüljön és az ott látottak nyomán a helyesebb gazdálkodásra utmutatást nyerhessenek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hihetetlen hírek.

Az algyógyi szakiskola tagadhatatlanul sok érdekes és tanulságos láttnivalót nyújt, Gáspár József igazgató (a székely gazdák között egyik szaktekintély), lebilincselő, érdekes magyarázatai is megbecsülhellenek, de a tejszövetkezetek részére most már olyan gazdaságot kellett keresni, hol a tejtermelést, tejesarnokot, tejelő állatok takarmányozását, angol sertések lefőlözött tejjel való hizlalását, stb. stb. tehát olyan példát láthatnak maguk előtt, melyet odahaza maguk is megvalósíthatnak.

Az idén tehát az udvarhelyi gazdakörök tanulmányutja kétfelé lesz osztva.

Azon gazdakörök, melyeknél szövetkezetek nincsenek, és melyek eddig ilyen kiránduláson még nem vettek részt Siménfalvára lesznek kalauzolja, hogy ennél az igyekvő, szorgalmas községnél lássák a szövetkezeti intézmények eredményét és a kisgazdákra való kihatását. A tejszövetkezetek és legelőjavítással foglalkozó gazdakörök pedig egy más vidékre lesznek kalauzolja, hol az őket érintő és érdeklő intézményeket láthatják és azokból tanulságot szerezhessenek. A Siménfalvi tanulmányut július 26-án történik meg, az oda meghívott gazdakörökkel.

Siménfalván bemutatva lesznek a következők:

1. a hitelszövetkezet eredményei.
2. a fogyasztási szövetkezet eredményei.
3. A tejszövetkezet áldásos hatása a gazdákra.
4. az állatbiztosító szövetkezet eredményei.
5. a legelőjavítási munkák eredményei.
6. közbirtokossági gyümölcsös bemutatása.
7. gazdakör marhamérlege bemutatása és próbamásolások.
8. a kisgazdák fehér és svájci tehenei elővezetése.
9. Elekes Dénes mintagazdaságának megtekintése.
10. Elekes Dénes mintatrágyatelepének bemutatása.
11. Elekes Dénes minta juh istállójának bemutatása.
12. Planet lóka bemutatása munkában.
13. Benzinmotor bemutatása munkában.
14. Szent János rozs vetések bemutatása.
15. iker váltó ekével próbászántás

Magyarázatokat minden egyes dolognál az illető siménfalvi kisgazdák tartanak.

Ebéd után Hlatky Miklós gazdasági egyesületi titkár és Czirmes Bálint kir. gazd. szaktanár tartanak rövid előadást a mesterséges takarmány termeléséről és az állatok téli takarmányozásáról. Zonda József kir. főállatorvos pedig a méhhivény hurtról.

A kiránduláson az eddigi jelentések szerint 35 gazdakör vesz részt 120 egyénnel.

— **Korond-fürdőn** folyó hó 25-én (szombaton) a fürdő közönség közreműködésével diákestéllyel egybekötött Anna-bált rendeznek a korond-fürdői konviktus önképző-körének javára rendkívül érdekes műsorral. Kezdeté 8 órakor, személy-jegy 2 K.

Mondják, hogy a Tó-utcában a nagy esőzések folytán képződött feneketlen mocsárban vasárnap nagy csolnakázó versenyt rendeznek;

mondják, hogy az augusztus hóban tartandó kongresszusra érkező vendégek számára már több mint 200 szobát önként és díjtalanul felkínáltak;

mondják, hogy a bérkocisok a fürdőútvádra való tekintetből a szállítási díjakat jóval alább mérsékeltek;

mondják, hogy a múlt héten erős megfigyelés alá helyeztek egy embert, a ki a sétatérén sétálni merészkedett;

mondják, hogy akadt két vakmerő ember, aki egymással ötszáz koronába fogadott, hogy az uszoda még ebben a században elkészül;

mondják, hogy a villamos lámpák néha azért világítanak olyan kétesen, mert holdvilággal töltik meg;

mondják, hogy Homoródon a héten láttak egy „Pesti Hirlapot” és azt rögtön belépti-díj mellett mutogatták;

mondják, hogy a nagy mennyiségben lezuhogott esővizet óriási tartályokban felfogták és abból már legközelebb bevezetik a városi vízvezetékét.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága** folyó évi augusztus 17-én rendkívüli közgyűlést tart és a közgyűlés tárgyainak előkészítésére augusztus 11-én délelőtt 9 órától kezdődőleg fog az állandó választmány ülést tartani a vármegyeház kistermében.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Sövény Ferenc székelyudvarhelyi fogalmazó gyakornokot m. kir. pénzügyi fogalmazóvá a gyulai m. kir. pénzügyigazgatóságához végleges minőségben nevezte ki. — A közoktatásügyi miniszter Sima Dezső székelyudvarhelyi állami főreáliskolai rendes tanárt az aradi királyi kath. főgimnáziumhoz helyezte át. — A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Polczér K. Aladár székelykeresztúri lakost ideiglenes minőségben számgyakornokká nevezte ki a dési pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez.

— **Kossuth Ferenc** kereskedelmi miniszter egészségi állapota már annyira javult, hogy szerdán Karlsbadból Budapestre utazhatott, honnan néhány napi tartózkodás után Pöstyénbe megy utokurára.

— **Halálozás.** Sorger János óras életének 66-ik, boldog házasságának 42-ik évében e hó 18-án délután 5 órakor rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült tetemeit hétfőn d. u. 4 órakor helyezték nyugalmra gyászoló családja és nagy-számu közönség részvételével.

— **A székely erdők ügye.** Arra a hirre, hogy Mezőssy Béla földművelésügyi államtitkár augusztus hó fo-

lyamán a Székelyföldre érkezik, a székely erdők ügyében felterjesztett sérelmek személyes megvizsgálására, a székely közbirtokosságok között élénk mozgalom észlelhető. Részben személyesen, részben levelekben és átiratokban jelentkeznek nálunk a közbirtokosságok képviselői kérdéseikkel, a melyekre a legnagyobb készséggel és az ügy iránt eddig is tanusított lelkesedéssel szolgálunk felvilágosítással és ha akadnak egyének, a kik még ezt a székelység legvitálisabb érdekeibe vágó kérdést is cynikus mosollyal és megjegyzéssel kísérik, úgy ez csak azt bizonyítja, hogy hiányzik náluk minden érzék a nép bajai iránt. Bennünket ez a megkezdett utról nem fog megteríteni, mert szent meggyőződésünk, hogy: valamint a falevél sem zörög, ha a szél nem fujja, úgy ez a tüdő nép sem jajdulna fel, ha nem érezné tátongó sebének fájdalmas sajtását és a ki a népek nem barátja, az önmagának ellensége . . .

— **Uj plebános.** Gyergyóujfaluba Mailáth gróf püspök a három megválasztott közül Gáspár János lövétei plebánost nevezte ki.

— **Viharok mindenfelé.** Vasárnap estétől kezdve Kolozsvárott nagy zivatarok voltak, melyek hétfőn délután órák hosszág tartó esőben nyertek folytatást; délután 2 órakor borzasztó erővel tört ki a vihar, közben mintegy 10 percig mogorónagyságu jegek estek és az utcákon végig hömpölygő vízárdat előntötte a földszintes lakásokat is; a jégeső a vetésekben is óriási károkat okozott. — Mint Oklándról értesítenek, e hó 17-én pénteken délután a községben és a vidéken, különösen Karácsonfalva, Homoródmás és Oklánd határain mogorónagyságu jégverés volt, mely a terményekben jelentékeny károkat okozott. A már erőfélben levő gabonákból a szemet csaknem teljesen kicsépelte, a kukoricák leveleit pedig nagyon meghasogatta. Oklánd utcáin a vihar után 3-4 ujnvi vastagon állott a Jehullott jég, a megáradt vizek szintén nagy károkat okoztak. Nálunk Székelyudvarhelyen is már csütörtök óta szokatlan változó az időjárás, a legszebb nyári napot hirtelen eső szakítja meg, de a közeli viharok — hála Istennek — városunkat és annak határát eddig elkerülték.

— **Az Országos Munkásvédő Szövetség** Dr. Nagy György országgyűlési képviselőt legközelebb tartott ülésén ügyészévé választotta azon munkásságának elismeréséül, melyet a végrehajtási törvény tárgyalásakor a kisebbség érdekében kifejtett.

— **Öngyilkosság.** Gromon Dezső volt honvédelmi államtitkár vasárnap este érkezett haza Budapestre; hétfőn reggel elküldte inasát a vasuti indóházhoz, hogy a vele érkezett podgyászt szállítsa a lakásra; mi alatt az inas távol volt Gromon Dezső revolverével mellbe lőtte magát. A csakhamar odatelefonált mentők konstataáltak, hogy a sérülés halálos. Az öngyilkos volt államtitkár levelet hagyott hátra Majláth György grófnak, Fehérvári bárónak, Wekerle Sándornak és Vaszary Károly hercegprimásnak, a kinek ezt írta: „Bocsásson meg excellenciád, de meg kellett halnom; temetessen el a kath. vallás szertartása szerint.” —

Mint hírlik az öngyilkosság oka anyagi zavarok voltak; a hitelezők zaklatásait nem bírta tovább elviselni.

— **Variete Cirkusz.** Elegáns és 2000 nézőre berendezett cirkusz érkezik legközelebb városunkba, mely kitűnő előadásait szombaton, e hó 25-én megkezdi; a cirkusznak saját jól betanult zenekara és hírneves művészszemélyzete van, mely Kolozsvárt, Brassóban, Nagyváradon és Debrecenben a közönség általános tetszését is megnyerte. Különös figyelmet érdemel Laforte Claire, a jelenkor legerősebb gladiátornője, Goldini kisasszony kigyótáncozónő, Miss Paula drótkötélművész és az 5 Alexander testvér eredeti műtornászata.

— **Petőfi halálának évfordulója.** A segesvári magyarság, élén a Polgári Körrel, az idén, augusztus 2-ikán ünnepli meg a Petőfi-kultusz 60-ik évfordulóját és ezzel kapcsolatban 1849-ben Fehéregyházán elesett névteien hősök, köztük Petőfi halálának évfordulóját. Ezuttal is, méltó lelkesedéssel fogja megünnepelni a magyarság a nemzet nagy költője hősi halálának 60 ik évfordulóját, melyre a figyelmet előre felhívjuk. Az ünnepély részletes műsoráról majd később írunk, itt most még csak arról veszünk tudomást, hogy városunk derék polgársága és a „Székely dalárda” is nagyban készül az ünnepélyben való részvételre.

— **Lányi Géza** cimbalom művész fényesen sikerült hangversenyt rendezett Korond fürdőn, a fürdő hölgyközönségének közreműködésével, kik legujabb saját szerzeményeit adták elő. Az est fénypontja Thurzó Erzsike és Retezár Kata énekszámái voltak, a kik szépen iskolázott alt hangjukkal a közönséget elbájolták. Eck Bella Lányi hegedűszólóját zongorán kísértc nagy sikerrel. Közreműködtek még Babarey Lukács tanár, Pünkösty Andor, Soltész Kornél és Deutsch Jenő urak, kik szintén zajos elismerésben részesültek.

— **Főispánválasztás.** Elekes Béla Háromszék megye főispánja, a függetlenségi eszmék egyik fenkölt híve, megrendült egészségére való tekintetből, felmentését kérte a belügyminisztertől. A népszerű főispán távozását az egész megye sajnálattal vette tudomásul. Hir szerint utódjául Metzner Béla függetlenségi párti orsz. képviselő van kijelölve, a kit ő felsége nemrég nevezett ki a főrendiház örökös tagjává. Így írják ezt a lapok; azonban ma Sepsiszentgyörgyről érkezett sürgönyben az egész hirt megalólják.

— **Takarmánykiviteli tilalom.** A száraz tavasz következtében rosszul sikerült aratás és az ezzel együttjáró takarmányhiány valóságos katasztrófával fenyegeti a mezőgazdaságot. Az idén ugyszólsán minden takarmányban inség van. Széna nincs, a gyökényeket elperzselté a nap és a legelők is koparak. Sok helyen már a téli takarmányt kell etetni. Ennek következménye aztán az, hogy az állatarakban óriási csökkenés állott be. Egyes vidékeken a szarvasmarhák, juhok 50 százalékot veszítettek értékükből s takarmányhiányában a gazdák kénytelenek piacra vetni állataikat. Mozgalom indult meg tehát, melynek a célja az, hogy a kormányt a takarmánykiviteli tilalom

elrendelésére birják. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos közlönye a „Köztelek“ legközelebbi számában valóban aggasztóan sötét képet fest az ideai szárazság mostoha következményeiről s a hozzá csatlakozó vármegyék véleményeire hivatkozva, a takarmánykiviteli tilalom elrendelését sürgeti. Arra hivatkozik, hogy ez a tilalom a magyar állattenyésztésnek létérdeke, mert ha nem igyekszünk minden szál szénát saját fogyasztásunknak biztosítani, kétségtelenül bekövetkezik az évtizedekre kiható depekoráció. Ezt a tilalmat a magyar kormányának Ausztriával együttesen kell kiadnia, de ennek nincs nehézsége, miután az osztrák gazdák is erélyesen követelik a tilalom elrendelését.

Nyári menetrend.

Ervényes 1908 évi május hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predeal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
1506	502.	Állomások	501.	507
III.	I.-II.		I.-II.	I.-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	1112	é Szolnok	530	344
144	1247	é Püspökladány	403	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	211	é Nagyvárad	239	1104
827	553	é Kolozsvár	1150	559
—	937	é Dés	—	309
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1048	755	é Torda	852	313
1044	750	é Székelykocsárd	900	307
453	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1143	831	é Tövis	812	157
—	980	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1221	632
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradonát	1225	605
404	1000	i Arad	438	225
1056	746	i Gyulafehérvár	910	850
1206	838	i Tövis	812	157
1239	905	é Küküllőszög	735	1258
302	911	i Küküllőszög — Parajd	648	1238
902	923	é Parajd Szováta és Korond fűrdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
358	1257	é Nagyszében	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz.-udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz.-udvarhely	531	849
441	1229	é Székelykeresztúr	430	815
606	155	é Székelyudvarhely Homoród-, Szejkó-, Gergely- és Solyomossy-féle Sósfürdők	305	700
632	135	é Földvár Előpaták-fürdő	313	637
712	209	é Brassó	245	546
1200	219	i Brassó	112	332
111	331	é Predeal	800	915
805	920	é Bukarest	—	—
841	305	i Brassó-Kézdivásárhely-Bereczk	159	633
1008	430	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1249	705	é Kézdivásárhely	1033	245
184	759	é Kézdivásárhely, Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	952	154
225	856	é Bereczk	905	1257
1035	500	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1114	610	é Málnás-fürdő	1113	346
1143	628	é Tusnádfürdő	1033	321
1242	831	é Csikszentreda	903	223
115	900	é Mádéfalva	824	151
336	308	i Gyimes	520	—
346	346	é Palanca	—	1002
200	946	i Mádéfalva	755	150
440	1230	é Gyergyószentmiklós	500	1020

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

Nyomban a szentesítés után a Ráth-féle könyvkiadóhivatalban Budapestben megjelennek és **Betegh Pál könyvkereskedésében** már most történhet előjegyzés mellett **kaphatók** a következő **igen fontos törvények**:

A büntetőtörvények és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t. c. 16. r. é. á. kb. 1 korona 20 fillér. E fontos novella

az egész jogászközönséget és csendőrséget érdekli.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t. c. módosítása és kiegészítése. 16-rét, ára kb. 1 korona 20 fillér. Ezen módosítás nélkülözhetlen minden ügyvéd, bíró és végrehajtónak.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvények. 16-rét, árakb. 80 fillér. Ezen rendkívül törvények minden ügyvédet érdekel.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t. c. módosításáról. 8-rét, ára kb. 1 korona 60 fillér. Ezen új törvény az összes közegészségügyi szolgálatban lévőket érdekli. A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t. c. 8-rét, ára kb. 4 korona. Ezen új törvény az összes eddigi szeszadóra vonatkozó t. c. cikkeket hatályon kívül helyezi s így rendkívül fontos minden ipari és mezőgazdasági szeszgyáros és szeszkereskedőre nézve.

Eladó!

Egy egész jó állapotban levő forgatható **tekeasztal (billiard.)** Továbbá 6 darab 30 es égő függő lámpa, szintén jó karban. Értekezhetni **Sterba Ödön** dohánytőzsdéjében.

Legfinomabb kék Erdész-kréta

nedves és száraz fára, bőrre, vászonra, papírra stb. való íráshoz 5 kilogrammos ládákban és tucatonként is a legolcsóbb árárt

Betegh Pál

könyvkereskedésében, papír és írószerek gyári raktárában Székelyudvarhelyt kapható.

Vidéki megrendeléseket a beérkezés napján elintézi.

Hazai kitűnő minőség!

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Elsőrendű férfi és női valamint **gyermek-CIPŐKET** készít: **Mercz Károly** cipésmester Székelyudvarhelyt, Eötvös-utca 5. szám. Pontosság Mérsékelt árak Jó munka.

Nyári mulatságokra **meghívók** ugyszintén csinos kiállítású **névjegyek is** **BETEGH PÁL** könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám alatt rendelhetők.

A székelykereszturi kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóságtól. 3784-908. tkvi. sz.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. igazságügyminiszter 1906. július hó 6-án 14114-906. I. M. I. sz. alatti rendeletével elrendelte, hogy a székelykereszturi kir. járásbíró-ság, mint tkvi hatósághoz tartozó Csekefalva község telekkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, amelyre az 1886. évi XXIX., 1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI. t. c. cikke a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. cikkel szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatásig.

E célból a helyszíni eljárás Csekefalva községben 1908. évi augusztus hó 18. napján fog kezdődni.

Ennélfogva felbivatnak:

1. Mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve indokolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiataik nincsenek, hogy az átírásra a 1886. évi XXIX. t. c. 15-18. §§. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

3. és azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Székelykeresztur, 1908. évi július hó 13. napján.

Graffius, kir. tvszéki bíró.

Ropogós eseresznyét.

élvezésre és befőzésre; Pószmótát (egrest) nagy szeműket postakosaránként 2 K 40 f; üvegsemű nagy meggyet befőzésre és rétesbe 3 K; kajszin barakok remek szép példányok június 15-től szállítva, befőzésre és lekvárnak való 2 K 40 f; Fűzélkek vegyesen, u. m.: ugorka, tök, fejes- és keltáposzta, cukorborsó, vajbáb, kalitka, zöldpaprika, carfiolt postakosaránként 2 K 80 fillér. Ismét-eladónak külön árajánlat.

Gyümölcskivitel 155. Csongrád.

368-1908 végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ez-annal közhírré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbíró-ságnak 1906. évi Sp. 192-3. sz. végzése következtében Dr. Gombos János székelykereszturi ügyvéd javára Kovács Elek és Zuzsa n.-galambfalvi lakosok ellen 197 K s jár. erejéig 1908. évi január hó 30-án fogantatott biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 616 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 tehén, 3 borjú, 1 székér, 1 eke és házi butorok, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbíró-ság 1908. évi V. 66-4. sz. végzése folytán 77 K 69 f hátralekös tőkekövetelés, ennek 1908. június 25. napjától járó 5 százalék kamatai, egyharmad százalék váltódíj és eddig összesen 2 K 40 f bíróság már megállapított költségek erejéig Nagyalambfalván alperesek házánál leendő megtartására **1908. évi augusztus hó 3-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t. c. 107. s 108. §-ai értelmében keszpenzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverésben az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykereszturon, 1908. évi július 13

Szalontai Albert, kir. bír. végrehajtó.

Uj magyar lemezek! Legujabb **Scala felvételek!**

Grammofon hanglemezek kicserélése!

Bármely gyártmányu kemény gummi lemezt, a „Columbia“ kivételével teljes eladási értékben visszavesz — három uj „Scala“ lemez átvétele és fizetése mellett:

BETEGH PÁL

könyv- és zeneműkereskedése :: Székelyudvarhelyt. ::

Két oldalas kis lemez 3 K 50 f, Nagy lemez . . . 6 K — f

A „Scala“ lemezek a legjobbak.